

11 juni 2023 – viering Heilig Avondmaal

DE ROEPING VAN LEVI

Lukas 5, vers 27-32

Die twee zinnen, waarmee Lukas een nieuwe vertelling begint, vind ik zo mooi: *Jezus ging weg en zag een tollenaar, van wie de naam Levi was, in het tolhuis zitten en Hij zei tegen hem: 'Volg Mij'. En hij stond op, liet alles achter en volgde Hem.* Maar twee zinnen... en dan eigenlijk ook nog heel droog, heel kort en zakelijk verteld..., maar wat zit er een enorm indrukwekkend verhaal, een hele wereld, achter deze twee zinnen verstopt. Ik ga proberen om in een goed kwartier iets van die wereld naar voren te halen..., en ik hoop dat dit mag helpen om het Avondmaal straks echt te kunnen beleven. Maar ook als je niet Avondmaal zult gaan vieren: probeer iets mee te pikken van die indrukwekkende wereld die achter dit heel kleine verhaaltje uit het Lukasevangelie schuilgaat.

Jezus roept... een tollenaar... Nu de meesten van ons weten wel wat een tollenaar is. Iemand die tol int. Iemand die verantwoordelijk is voor de BTW op producten, de invoerrechten van producten in de steden van Israël toentertijd. Het is iemand die een gedeelte van de opbrengst van het land mag innen voor de toenmalige Romeinse regering. Nu, wij in ons land vinden ons belastingsysteem soms maar ingewikkeld – en het is ook ingewikkeld – maar toen in de tijd van Jezus had men in Israël ook een heel ondoorzichtig belastingsysteem. Niet omdat 'dit in Box 2 thuis hoorde en dat weer in Box 3', maar omdat de ene belasting-ambtenaar weer onder de andere stond en omdat 'die weer verantwoording had af te leggen aan die' en 'dat geld weer doorgespeeld moest worden aan die'... Nou, dan begrijp je wel dat er, als het over zoveel schijven gaat, dat er heel wat corruptie in het systeem kon zijn. En dat was ook zo. Tollenaars waren daarom niet bepaald geliefd. Het waren de Siewerts van Lienden bij de mondkapjesdeal. Het waren de mensen die ervoor zorgden dat het dagelijks leven heel erg duur was, dat men als hardwerkende burger vaak de eindjes aan elkaar moest knopen, terwijl zij vier keer op vakantie gingen en je van de weg reden in hun nieuwe Tesla. Ja, wel elektrisch rijden natuurlijk, want tollenaars waren keurige mensen... Voelt u iets mee van hoe vroeger die tollenaars werden beleefd door de rest van de samenleving?

En een van hen wordt dus op een dag door Jezus geroepen... Nu liepen er zoveel mensen achter Jezus aan... Er waren nog zoveel goeie mensen ook met het hart op de

juiste plek, mensen zoals de rechtvaardige Zacharias en Elisabeth en Jozef en Maria, waar Lukas zijn boek mee begon. Of neem die blinde Bartimëus die vol eerbied Jezus riep. Of die Syro-Fenische vrouw met haar zieke dochter, dat was wel een heiden maar tenminste iemand die voor haar zieke dochter vocht als een leeuw... Maar *moet nu deze Levi een van Jezus' intimi, van Jezus' beste vrienden gaan worden?* Hij had er zelf niet eens om gevraagd volgens mij, nee, hij zat gewoon in zijn tolhuis. Hij was aan het werk. Hij zal wel weer aan het geldtellen zijn geweest... Maar Jezus zag hem en tegen hem zei hij: 'volg Mij'.

Dat is nu genade. Heel raar. Niet te volgen. Maar overweldigd door die niet te volgen genade ga je Jezus volgen. Levi hoort zijn naam en hij volgt. Hij zal in de loop der tijd ook wel veranderd zijn, denk ik. Ja, hij zal gelijk al iets prachtigs gaan doen, daar komen wij straks nog op. Maar *het begint allemaal bij die roepstem, die roep van God.* Levi werd erbij geroepen. Zonder enige voor ons begrijpelijke reden. Zonder enige inzet van hemzelf. Ondanks alle bezwaren die aan hem kleefden, werd *hij* geroepen.

Straks klinkt de roep om Avondmaal te gaan vieren. Ik zal die oude woorden uitspreken 'kom dan, want alle dingen zijn gereed'. Je wordt erbij geroepen. Ook al heb je 10.000 redenen waarom dat voor jou of voor u niet zou gelden. *Kom toch als geroepen.* ... Want dat is het

wonderlijke en tegelijkertijd ook de kern van het geloof: in de kerk beginnen wij nooit met wat je moet doen, wat u moet kunnen, wat het geloof van je vraagt. *We beginnen altijd... en komen ook altijd weer terug... bij die uitgestoken hand van God.* God Die je ziet, waar je op dit moment ook mee bezig bent en die je roept. Hij ziet je zitten. Want Hij ziet het zitten met je. Waarom? Ik weet het niet. Maar je bent door Hem gezien. En je krijgt twee woorden van Hem, zonder voorwaarden vooraf, kleine lettertjes of inleidende zinnen: 'volg Mij'.

Je moet bij Jezus zijn. Vandaag nog.

Nu dat is de wereld die achter deze korte geschiedenis verscholen zit: de genade van God die niet te begrijpen is. Jezus zocht niet alleen de kwetsbaren van de samenleving op – de eenzame ouderen, de meervoudig gehandicapten – maar Hij zocht ook degenen die het bijzonder met zichzelf hadden getroffen en die in hun welvaart het geloof eigenlijk gewoon niet nodig hadden. Jezus was niet alleen te vinden in Snavelenburg en in Maria Dommer, maar ook op de Zuidas van Amsterdam en in de jachthaven van Vinkeveen. Gods bewogenheid is niet slechts een opgeroepen medelijden – hoe kostbaar dat ook is – Gods liefde is ook liefde ondanks alles en tegen alle weerstanden in. Dat is niet te begrijpen. Soms ook niet uit te leggen. Maar zo ontzettend krachtig.

Zo krachtig..., want het heeft ook zo'n bijzondere uitwerking op Levi. Allereerst dit: Levi volgt Jezus gelijk. Dat is al een geloofswonder op zich: opstaan, alles

achterlaten en Jezus volgen. Levi is op de roepstem van de Dokter Die is gekomen voor degenen die ziek zijn gelijk aan de beterende hand, want hij staat gelijk op. Prachtig hoe Levi van het een op het andere moment de stap zet achter Jezus aan. Maar Levi doet nog iets: hij organiseert in die dagen een groots diner voor zijn collega's en andere genodigden, ter ere van Jezus. Zou dat het zijn, waarom tegenwoordig alle missionaire projecten en gemeenteopbouw-activiteiten met maaltijden gepaard gaan? Want: prachtig toch wat Levi doet? Een mooiere missionaire kans kan ik niet bedenken! Probeer je eens in te denken: wat dit voor een uitwerking zou hebben gehad op al die collega's... Levi houdt een feest... en laat tijdens dat feest al zijn collega's met Jezus kennismaken.

Maar ja..., moet Jezus daar nu bij zijn hè? Je kunt zeggen dat die Farizeeërs veel te bekrompen zijn, maar ze hebben wel een punt. Want dit etentje bij Levi wekt tenminste de suggestie dat Jezus Zich prima thuisvoelt bij tollenaars en zondaren. Keurt Hij daarmee niet gewoon hun corrupte gedrag goed, als Hij daar al etend en drinkend, pratend en lachend als Eregast tussenzit? Nu, dat is volgens mij de belangrijke betekenis van deze geschiedenis: Jezus keurt het gedrag van tollenaars niet goed. Nee, Jezus is vaak vlijmscherp in zijn uitspraken over onrecht en ongelijkheid. Maar *Hij brengt eerst genade, door ons te roepen en verbinding te maken... en het is die genade die ons vervolgens verandert.* Kijk maar naar Levi.

Dus je hoeft niet eerst jezelf te veranderen, voordat je bij God mag horen. Nee, kom zoals je bent. En wat ik ook van Jezus leer: ontvang dan ook die ander zoals hij of zij is, ook al stoot die ander je van nature af door zijn hardheid of oppervlakkigheid of zijn heel andere manier van geloven. Verbind je aan die collega, of aan je studiegenoot, ook al staat hij of zij zo seculier in het leven als het maar zijn kan. En deel die genade met hem of haar. Niet: mensen willen veranderen. Dat hoeft je niet. Maar gewoon die genade van God delen... in je houding, je betrokkenheid, je openstaan voor, je woorden, je daden...en een beetje scheutig graag. En die genade die je deelt zal – op Gods tijd en wijze – voor verandering zorgen. Maar dat is het werk van de Heilige Geest Die met Pinksteren is uitgestort.

Nog even met andere woorden hetzelfde zeggen, want misschien is het nog wat vaag: ik vind wat Jezus hier doet, zo'n mooi voorbeeld voor ons als kerk in deze tijd. In onze tijd kan zo ongeveer alles hè? Niets is meer vreemd, niets *mag* meer vreemd zijn, alles moet kunnen. Als kerk word je er een beetje onzeker van: wat moet je er nu mee? Moet je mee? Een reactie die je daarom nog wel eens ziet - binnen kerken maar ook daarbuiten – is dat men duidelijke kaders gaat aanbrengen: 'dit is goed en dat is fout'. 'Wij denken zo en als je anders denkt, dan hoor je er niet bij.' De een spreekt zich ongenueanceerd en hard uit tegen homofilie als bedreiging voor het traditionele gezin. De ander zet zich af tegen moslims, omdat de Nederlandse cultuur in gevaar is. Die of die kerkelijke stroming komt op voor een bepaalde moraal en ziet dat als *het* strijdpunt voor deze tijd. Nu ben ik de laatste die zou beweren dat een beetje duidelijkheid niet belangrijk is. Want ik maak me ook grote zorgen over die grensvervaging, grensvervaging in relaties, maar ook in praktisch christen zijn,

in kerk-zijn-met-elkaar. Inderdaad: alles wordt zo losjes, zo 'het-moet-maar-kunnen'. Daar help je de toekomstige generaties ook echt niet mee. Maar ik zie Jezus iets anders doen hier. Bij Jezus worden de kerkmuren niet nog hoger opgetrokken, zodat de kerk alleen in het nieuws verschijnt als een groep fundamentalisten die ergens tegen zijn. Bij Jezus is geen uitsluiting of veroordeling. Jezus begint met genade, genade die al Zijn woorden en daden doortrekt. Jezus deelt genade, tegen alle grenzen en gewoonten van die tijd in. Nu, laten wij als kerk dat voorbeeld volgen. Daarvoor hoef je dus niet alles te gaan goedkeuren. Dat deed Jezus ook bepaald niet. Leer je kinderen maar dat bepaalde grenzen en kaders best heel heilzaam zijn. Maar strooi, deel, laat het vooral *genade* regenen. Want ik vind het zo mooi: Jezus Die Gods oordeel aankondigde over al het onrecht in de samenleving – en dat oordeel zal over ons komen – deze Jezus ligt hier aan tafel bij de onrechtvaardigen bij uitstek.

En zie je wat dat met mensen doet? Het huis van Levi is afgeladen vol, ter ere van de Eregast!

Ik vind dit zo'n prachtig voorbeeld voor de kerk van nu. Maar het is niet gemakkelijk hoor! Het is niet gemakkelijk om in deze genadeloze wereld, waar je je zorgen over maakt, waar je soms gewoon echt boos over bent..., om in deze genadeloze wereld steeds maar die genade van God te laten zien. Het is niet gemakkelijk om in deze zieke wereld de Arts van onze zielen te volgen en in navolging van Hem bewogenheid te hebben over mensen die het zo gemaakt hebben en die God totaal niet nodig hebben. De Farizeeërs konden het niet meemaken. En volgens mij hoef je daar echt geen Farizeeër voor te zijn om die genade van God eigenlijk best wel een beetje ongemakkelijk te vinden... Misschien helpt het dan om niet teveel naar die ander te kijken, maar om vooral te kijken naar jezelf. Want ik denk dat dat ook in die woorden van Jezus verscholen zat, toen Hij zei '*Wie gezond zijn hebben geen dokter nodig, maar wie ziek zijn.*' De Farizeeërs werd volgens mij door Jezus impliciet de vraag gesteld: 'hoe gezond ben je nu zelf?' In hun discussies met Jezus werd in ieder geval deze vraag steeds duidelijker hoorbaar: hoe staan jullie nu voor God?

Nu, als jij vandaag voor God zou moeten verschijnen, met het leven en alle mogelijkheden die je van Hem hebt gekregen om Hem te eren en voor de naaste en de schepping tot een zegen te zijn..., hoe heb je het er van afgebracht? Wat heb je nagestreefd in al die weken, maanden, jaren die achter je liggen? Wat ga je tegen God zeggen? Hoe gezond – om in het beeld te blijven - heb je geleefd? Of ben je er zo'n eentje die het misschien wel weet en ook wel wat verkeerd voelt..., maar gewoon niet naar de dokter gaat? Uit onverschilligheid. Of omdat je nog zoveel dingen te doen hebt. Of misschien eigenlijk wel een beetje uit angst voor de dokter? Maar je weet wat de dokter dan gaat zeggen hè: 'waarom ben je niet eerder gekomen?' Je hebt alleen jezelf er maar mee.

Maar dit is het Evangelie: de hemelse Dokter is gelukkig Zelf naar ons toe gekomen. Hij heeft niet gewacht, tot wij Hem zouden opzoeken. Ja, de diagnose is niet best: allemaal zondaren. Niemand van ons gaat het redden. Maar zie je wat die Dokter doet? Hij gaat gewoon tussen al die zieke mensen inzitten. Want hij is niet bang om

besmet te raken. Nee, het is net andersom: Zijn genade, de genade die Hij met Zich meebrengt, is besmettelijk. Als je daarmee in aanraking komt, dan verspreid het zich als een virus. In een paar dagen tijd was er in het huis van Levi een virusuitbraak: al zijn zieke collega's raakten besmet met die genade van God.

Ik wil u daarom vanmorgen namens de Heere Jezus uitnodigen om hier aan tafel te komen. Bij de Gastheer. Jezus Christus heeft vanmorgen Zichzelf uitgenodigd en Hij nodigt u uit. Ja, kom zoals je bent. Want Jezus zit hier met zondaren aan tafel. Wie gezond zijn, hebben geen dokter nodig. Kom daarom, zoals je bent. Proef die wonderlijke genade van God..., voor mensen die het echt niet hebben verdiend of gezocht. Proef die liefde van God die zo diep is gegaan, tot in kruisdood op Golgotha. Het medicijn voor je ziel. Deze genade zal je veranderen. Je wordt er beter door, kijk maar naar Levi. Waarom Levi? Waarom u? Waarom jij? Het is de wonderlijke genade van God. God Die roept, zonder dat wij begrijpen waarom wij. God Die uitgerekend met u en mij Zijn vreugde wil delen. Kom. Want alle dingen zijn gereed.